

Recenzja

Alicja Czajkowska, Elżbieta Pachniewska, *Prawo o aktach stanu cywilnego. Komentarz. Orzecznictwo. Wzory dokumentów i pism*, Wydawnictwo LexisNexis, Warszawa 2009, s. 598.

I. Recenzowana książka jest czwartym wydaniem komentarza do ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego. Uwzględnia zmiany wchodzące w życie 13 czerwca i 1 lipca 2009 roku.

II. Należy podkreślić, że poza komentarzem do przepisów o aktach stanu cywilnego publikacja zawiera istotne przepisy wykonawcze i związane, pomocny wykaz aktów międzynarodowych i konwencji, dotyczących obrotu prawnego z zagranicą w sprawach cywilnych i rodzinnych oraz teksty najważniejszych konwencji oraz rozporządzeń Rady (WE). Autorki zamieściły również orzecznictwo sądowe dotyczące urodzeń i w sprawach rejestracji stanu cywilnego w latach 1965-2008.

Ważną częścią książki są także wzory dokumentów stanu cywilnego i pism.

III. Prawo o aktach stanu cywilnego to ustawa ściśle powiązana z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz kodeksu postępowania cywilnego. Regulacje powyższe podlegają ciągłym nowelizacjom. Jak podkreślono w przedmowie do recenzowanej publikacji, na szczególną uwagę zasługują zmiany z 24 lipca 1998 r. Dokonano wówczas

nowelizacji przepisów odnoszących się do zawarcia małżeństwa (Dz.U. Nr 117, poz. 757) w związku z Konkordatem między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską (28 lipca 1993 r.). Wprowadzono instytucję małżeństwa kanonicznego, wywierającego takie same skutki jak świecka forma zawarcia małżeństwa przed urzędnikiem USC. Zmiany ustaw z 1998 r. odnoszą się nie tylko do Kościoła Katolickiego, także do innych kościołów i związków wyznaniowych (dotyczy to dziewięciu kościołów oraz gmin wyznaniowych żydowskich).

Kolejna istotna nowelizacja to ustawa z 21 maja 1999 r. o zmianie ustaw: Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 52, poz. 532) – wprowadzająca nową instytucję: separację prawną, orzekaną wyrokiem sądowym na żądanie jednego z małżonków albo postanowieniem sądu na zgodny wniosek obojga małżonków.

Ważne zmiany przyniósł rok 2008. Znowelizowany kodeks rodzinny i opiekuńczy wprowadził pojęcie „uznanie ojcostwa” jako akt wiedzy rodziców dziecka, usankcjonował on zaprzeczenie macierzyństwa, zmienił regulację dotyczącą nazwiska dziecka. Konsekwencją powyższych noweli były zmiany przepisów prawa o aktach stanu cywilnego, a także regulacji postępowań między rodzicami a dziećmi, w tym procesu o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa.

W ramach kodeksu postępowania cywilnego zmieniono unormowania w sprawach z elementem zagranicznym, co z kolei wpłynęło na akta stanu cywilnego odnośnie do umieszczania wzmianek na podstawie orzeczenia zagranicznego sądu lub innego organu.

We wprowadzeniu do omawianej publikacji słusznie wskazano, że ważność i skutki czynności prawnych, mających wpływ na akta stanu cywilnego, ocenia się według przepisów, które obowiązywały w czasie i miejscu dokonania danej czynności prawnej. Dlatego tak istotna jest świadomość i znajomość poszczególnych nowelizacji.

Autorki recenzowanego komentarza zwracają uwagę na kolejne zmiany, odnoszą się zarówno do norm prawa materialnego, jak i procedury. Wskazują na niejednoznaczne przepisy, różnice poglądów w doktrynie i judykaturze.

Praktycznym walorem książki są uwzględnione uwagi i pytania kierowników urzędów stanu cywilnego.

IV. Pozycję *Prawo o aktach stanu cywilnego. Komentarz. Orzecznictwo, Wzory dokumentów i pism* A. Czajkowskiej i E. Pachniewskiej należy zdecydowanie polecić praktykom i teoretykom prawa. Uwzględnione nowelizacje, bogate piśmiennictwo, liczne orzeczenia Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego, praktyczny komentarz – będą niewątpliwie pomocne dla każdego prawnika.

*Prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krześ
Uniwersytet Wrocławski*